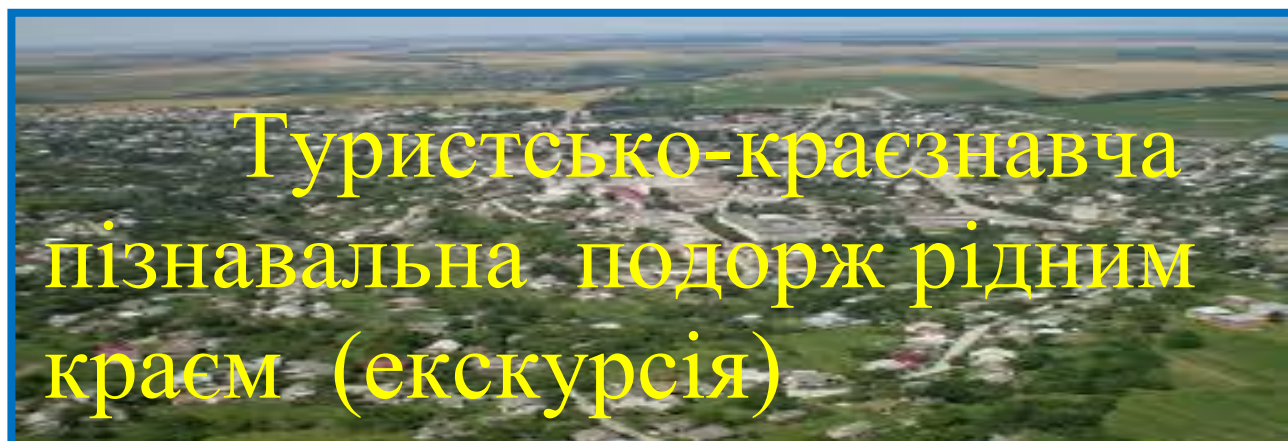

Борщівська районна державна адміністрація
Відділ освіти

Всеукраїнська
історико-географічна експедиція
«Історія міст і сіл України»,
напрямок: розробка одноденного
туристсько-краєзнавчого маршруту

АНКЕТА УЧАСНИКА

Вулиця: Грушевського,3

Місто (село): місто Борщів

Район: Борщівський

Область: Тернопільська

Навчальний заклад: Борщівський районний будинок дитячої творчості

Контактний телефон закладу: 03541-2-24-06

Назва гуртка: «Юні туристи - краєзнавці»

Прізвище, ім'я, по-батькові учасників: Белюх Сергій Сергійович (Дата народження учасника: 02. 09. 2005.), Герега Софія Романівна (Дата народження учасника: 21. 07. 2005.), Пригода Джулія Андріївна (Дата народження учасника: 25. 03. 2005).

Контактний номер телефону учасника (староста гуртка «Юні туристи - краєзнавці»): Белюха Сергія Сергійовича (03541 2- 28-31)

Прізвище, ім'я, по-батькові керівника: Белюх Наталія Іванівна

Посада: культорганізатор Борщівського районного будинку дитячої творчості

Контактний телефон керівника: 050-555-99-68

Вступ

Тема актуальність в зв'язку із суспільно-політичною ситуацією та подіями останнього року в нашій державі, окупацією Російською Федерацією Криму, збройним конфліктом російських терористів у східних регіонах України навчальний рік проходить під гаслом «Україна – єдина країна!». (*Лист Міністерства освіти і науки України від 13.08.2014 №19-412*). Тому тема єдності народу України продовжена і у навчально – виховній роботі гуртка у всіх виховних заходах та краєзнавчому дослідженні географічної експедиції учнівської молоді «Історія міст і сіл України».

Метою експедиції було формування в гуртківців розуміння єдності й цілісності держави, національної ідентичності на кращих прикладах мужності і звитяги, на героїці боротьби нашого народу в минулому. Для формування почуття готовності самовідданно служити Батьківщині та при потребі стати на захист її інтересів, для формування почуття особистої відповідальності за долю держави та українського народу, усвідомлення себе українцями, а ще з метою виховання поваги, шанобливого ставлення до народних традицій українського народу.

В ході екскурсії гуртківці ознайомились з історією виникнення сіл маршруту, визначними пам'ятками історії, культури, архітектури, скульптури, паркового мистецтва та героїчною боротьбою наших земляків в минулому. Завдяки

краєзнавчим спостереженням відбувалося активне засвоєння дітьми нового цікавого матеріалу і набуття ними навичок необхідних у житті.

Гуртківці активно розвивали комунікативну компетентність через спілкування з однолітками, екскурсоводами та дорослими. Організовували повноцінну життєтворчість та удосконалювали свій креативний потенціал.

Займалися добрими і корисними справами, як наприклад, впорядкування пам'ятника національного героя Романа Шухевича, гуртувалися за інтересами, розвивали свої різноманітні пізнавальні здібності і можливості.

Екскурсія виконала виховні завдання любові до рідного краю, своєї родини, поваги до родинних традицій, історичної спадщини своєї малої батьківщини, посприяла формуванню повноцінної всебічно-розвиненої особистості, пробудила національну свідомість членів гуртка. Через національну гру та прогулянки по маршруту, зокрема в Скалецькому парку, в ході екскурсії формувалася гуманістичний світогляд, фізично зміцнювалось здоров'я дітей.

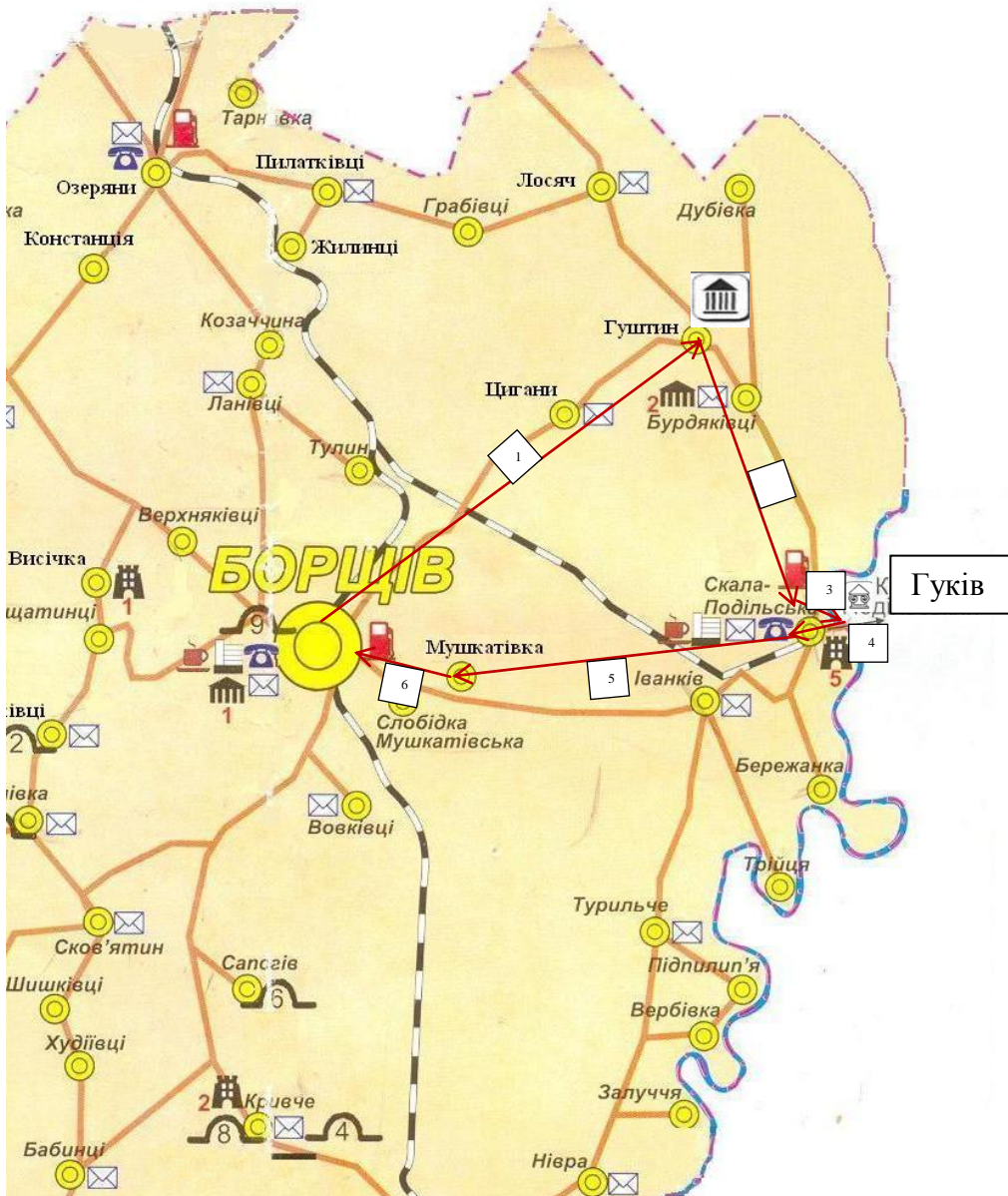
Різними формами організації краєзнавчої експедиції можна виконати ще такі завдання (теж частково виконано), як формувати у дітей навички здорового способу життя, попереджувати дитячий дорожньо-транспортний травматизм, вивчати правила протипожежної безпеки та поведінки з вибухонебезпечними предметами (*Лист Міністерства освіти і науки України від 30.07.2014 №19-385*),

сприяти організації змістовного дозвілля і відпочинку в післяурочний час та канікулярний період, виховувати в школярів любов до природи, рідного краю, дбайливе ставлення до оточуючого середовища.

Краєзнавство всебічно розвиває світогляд молоді, прищеплює вміння дивитися на світ очима дослідника. Багатогранне і різноманітне життя рідного краю дає невичерпний цікавий наочний матеріал для навчання і виховання, допомагає поєднувати теорію з практикою. Особливо корисними є матеріали, які юні дослідники отримують самі. Така робота для них особливо цінна. Тому краєзнавча робота юних пошуковців під час екскурсії є найбільш ефективною, цікавою й захоплюючою формою при вивченні історії рідного краю.

Методичні рекомендації: рекомендовано для класних керівників 4-8 класів, керівників гуртків туристсько – краєзнавчого та історико – краєзнавчого напрямків.

Схема маршруту екскурсії:

- 1- Борщівський районний будинок дитячої творчості. Кімната - музей
- 2- Гуштинська ЗОШ I-II ст. Музей Хліба
- 3- Скала-Подільський замок
- 4- Пам'ятник Р.Шухевичу с. Гуків
- 5- Скала-Подільський дитячий парк
- 6- Мушкатівська ЗОШ I – II ст. Музей домашньої ікони
- 7- Борщівська ЗОШ I-III ст. гімназія №3 імені Романа Андріяшика

Зупинка 1

Борщівський районний будинок дитячої творчості

Кімната - музей

Борщівщина... Маленька частинка нашої великої Батьківщини, схована між Дністром, Збручем і Серетом. Виняткове місце, де віками зберігалась прадавня Україна - в орнаментах та вишиванках, в руїнах могутніх замків, та природного дивосвіту підземель.

Фото 1

26 грудня 1940 року в Борщеві відкрито піонерський клуб. Пізніше його перейменували на Будинок піонерів, правонаступником якого з 1990 року став Будинок дитячої творчості (фото 1). У БДТ діє кімната-музей (фото 2).

Фото 2

Це справжній літопис нашого закладу . Звідсіля ми дізнались, що керівниками закладу були Монастирський Р.М., Бойчук М.М., Блонська О.Г., Гойда О.О., Белюх О.В. Що традиційними були в районі форуми дружби юних, на яких побували діти з багатьох країн. У гуртківців залишилися незабутні спогади від поїздок до ровесників з Прибалтики, Середньої Азії, в Грузію, Вірменію, Польщу, Румунію, Болгарію, які описані та знаходяться в кімнаті на стендах.

Сьогодні у закладі діють гуртки та клуби туристсько-краєзнавчого, Художньо-технічного, художньо-естетичного, соціально-реабілітаційного, еколого-натуралістичного, військово-патріотичного напрямків у яких займаються більше 800 гуртківців.

Навчально-виховний процес організують 16 педагогічних працівників, серед яких: 2 методисти, культорганізатор, акомпаніатор 1 керівник гуртків має звання «керівник гуртка - методист».

Дитячі колективи Борщівського районного будинку дитячої творчості - неодноразові призери та переможці районних, обласних, всеукраїнських конкурсів та змагань. Нагороди про здобутки теж зберігаються тут у кімнаті-музеї.

Юні спелеологи під керівництвом Галайчука В.П. (*фото 3*) упродовж 16 останніх років – переможці обласних змагань зі спелеорієнтування. Це наша особлива гордість. На жаль нещодавно у нашому закладі сталася непоправна втрата.

Фото 3

Пишаємося ми і зразковим колективом театру танцю «Барви» (*фото 4*) - володар «Гран-прі» серед драматичних колективів на обласному конкурсі «Діти Мельпомени»..

Фото 4

Творче об'єднання «Вишиванка» - переможець трьох етапів Всеукраїнської народознавчо-краєзнавчої експедиції «Україна вишивана», переможець VII Всеукраїнського зльоту туристів-краєзнавців (*фото 5*).

Фото 5

Учасники туристсько краєзнавчого семінару

Фото 6

У жовтні 2011 року педагогічний колектив Борщівського районного будинку дитячої творчості брали участь в організації та проведенні Всеукраїнського семінару-практикуму заступників директорів Кримського республіканського, обласних, Київського та Севастопольського міських центрів туризму і краєзнавства учнівської молоді, станцій юних туристів (*фото 6*).

26 грудня 2010 року наш заклад відзначив 70-річний ювілей. У ювілейному святі «Нас творчість об'єднала» брали участь працівники і гуртківці різних років та почесні гості (*фото 7*).

Фото 7

Як відбувалися урочистості теж можна побачити на стендах кімнати-музею.

Фото 8

Зупинка 2

Гуштинська ЗОШ І-ІІ ст. Музей Хліба

Коли ми приїхали у Гуштинську школу нас зустріла заступник з навчально-виховної роботи Долінська Квітослава Омелянівна. Від неї ми дізнались, що їхня школа була заснована у березні 1854 року за Австро-Угорщини. Спочатку був один клас. У 1913 році вчителями були Волошин Базель, та Данькевич Данило, а в 1920 році вчителювала пані Марися, арифметику викладав Іван Путерія. А взагалі в селі було 104 дітей загального шкільного віку, а ходило до школи 89 дітей. У 1942 році в школі вчителями були Гребенюк Євгенія та Гребенюк Микола. До 1949 року в селі була початкова школа, а зі 1949 року почала діяти семирічка.

Фото 9

Верига Ганна Іванівна була директором з 1982-2008 рр. Саме вона і започаткувала музейну справу (*фото 9*). Гордістю школи тепер є музей Хліба, створений у 1991 році під її керівництвом, вона ж і очолює музей. Тут є цікаві матеріали з історії хлібопечення, економії і бережливості.

Експозиція цікава й продумана, екскурсія логічно збудована і добре розказана завідувачкою шкільного музею Веригією Ганною Іванівною та дівчатками-екскурсоводами (*фото 10*).

Фото 10

Головне, що хочеться відзначити в роботі цього музею, що їм вдалося створити багатогранну експозицію. Вона цікава, жива, подекуди навіть дотепна. Наша група була різновікова, від молодших школярів до старших, та всі залишились задоволені почутим і побаченим (*фото 11*).

Фото 11

Ми щиро подякували працівникам музею за збереження таких безцінних матеріалів та споминів про цілі родини хліборобів, за теплий гостинний прийом та побажали такої плідної праці і надалі. Свої враження експедиційна група залишила у книзі відгуків (*фото 12*).

Фото 12

Приємною несподіванкою стало запрошення до шкільної їдальні на чаювання (*фото 13*) за яким діти ділилися своїми враженнями від всього почутого і побаченого. Всі залишилися задоволеними.

Фото 13

Зупинка 3.

Скала-Подільський замок - оборонна споруда в смт. Скала-Подільська Борщівського району Тернопільської області. Пам'ятка архітектури національного значення.

Коли ми підійшли до замку з боку міста, склалося враження, що місце його розташування обрано невдало: він нібито знаходиться в ямі нижче рівня дороги. Це уявлення відразу ж зникло, коли наша група опинилася на замковій території. Саме місце розташування фортеці на високій неприступній скелі і слугувало їй природним захистом. З півдня, з боку міста там, де зараз проходить головна вулиця, дійсно знаходилося найуразливіше місце твердині. Там був виритий глибокий рів, зведено кам'яний мур та оборонну порохову вежу. Скелі круто

обриваються на заході і півночі до потічка Чорнушка, а на сході – до широкої заплави Збруча. Замок має неправильну форму, це обумовлено рельєфом місцевості.

Порохова вежа – найкраще збережена деталь замку в Скалі. Вона має чотири яруси. Перший ярус прямокутний, зовнішня частина інших трьох ярусів із зовнішньої сторони замку заокруглюється. Всі чотири яруси мають бійниці. На першому ярусі вони ключеподібні, на інших – прямокутні. Дах на вежі відсутній. Легенди стверджують, що під замком знаходиться багато підземель, які починаються саме у пороховій вежі. Деякі з них вели аж до Кам'янця (до якого

звідси 40 кілометрів). За їхньою допомогою мешканці рятувалися від турків, татар, волохів. Зараз вхід до підземель засипаний.

Ми дізнались, що поруч із пороховою вежею на південному мурі замку знаходилася в'їзна брама, до якої вів підйомний міст на величезних ланцюгах. Від неї, нажаль, нічого не залишилося. А від замкових стін збереглася приблизно їх половина. Більшість з них проглядається з боку річки. Серед місцевих жителів існує легенда про те, що замок збудували турки на яєчному розчині.

Останній раз замок зруйнували турки у 1672 році, коли захопили Поділля. Після того він вже не відбудовувався. В середині XVIII століття скальським старостою був Адам Тарло, який перебудував замок на свою резиденцію. Він відремонтував мури і вежу, а також звів на території замку двоповерховий палац у бароковому стилі. Палац поділяв дитинець на дві частини: парадний та внутрішній двори. Між ними знаходився наскрізний проїзд, який розташовувався у першому поверсі палацу. Палац прикрашають білокам'яні бароково-класицистичні різьблення над вікнами (*фото 14*). Він мав великі склепінчасті льохи, які й сьогодні є частково доступними.

Фото 14

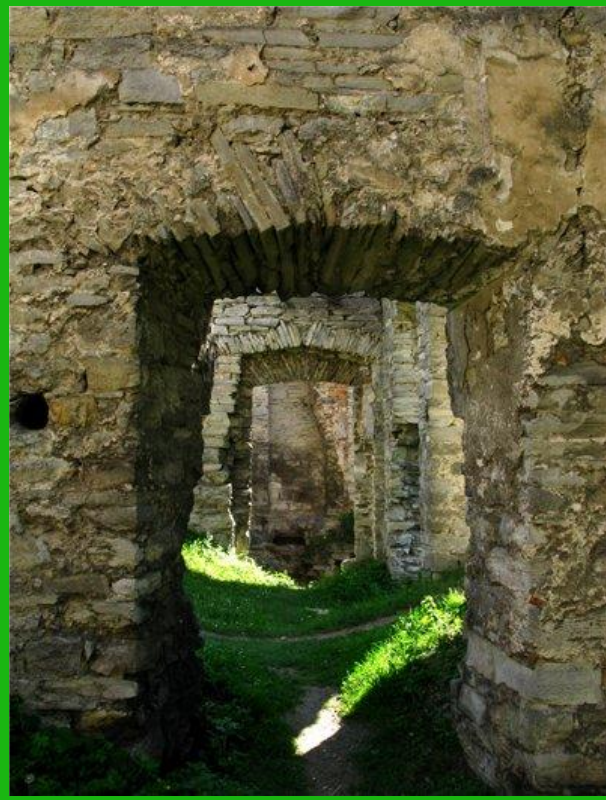

Фото 15

За декілька років в палац влучила блискавка і зруйнувала його. Так він і стоїть пустою два з половиною століття (*фото 15*). Наступні власники Скали Голуховські не стали відбудовувати палац і замок, а збудували свою резиденцію на південній околиці міста. З тих пір місцеві мешканці неспішно розбирають замкові руїни на будматеріал.

Фото 16

В австрійський період про замок в Скалі ніхто не дбав. На початку ХХ століття його руїни використовувалися, як прикордонна застава. Під час Першої

світової на території замку були викопані шанці, які пізніше поросли травою. Отже, прогулюючись замковим подвір'ям, треба уважно дивитися під ноги (*фото 16*). Найкращий вид на замок відкривається з протилежного Хмельницького берегу. Щоб насолодитися цим видом, ми спустилися від замку стежкою до Збруча і перейшли його кладкою, що викликало шквал емоцій, особливо в дівчат.

Зупинка

Пам'ятник Р.Шухевичу на місці спалювання останків його тіла, на березі ріки Збруч біля с. Гуків Чемеровецького району Хмельницької області, відкритий 13 жовтня 2005 року (високий гранітний хрест (*фото 17*), в основі якого укріплена дошка з написом українською мовою: "На цьому місці 9 березня 1950 року вознісся в небо рицарський дух головнокомандувача УПА, вірного сина українського народу, генерала Романа Шухевича, який загинув 5 березня 1950 року під містом Львовом в нерівному бою з московсько-більшовицький ординцями в результаті підлої зради).

Фото 17

Так склалось, що ми проживаємо не так далеко від місця, де в далекому 1950 році було знищено тіло Головного командира УПА - Романа Шухевича. Майже 55 років про цю страшну трагедію мовчали. Як нам розповіла екскурсовод Николин Наталія Іларівна, що лише у 2004 році стало відомо від радника голови СБУ Олександра Гнапи (також учасника боротьби з підпіллям ОУН і УПА), що старенький ветеран органів держбезпеки УРСР погодився дати свідчення про події тих років, бо він був учасником спеціальної таємної операції МГБ УРСР зі знищення тіла Романа Шухевича. Це був колишній старший оперуповноважений управління 2-Н МГБ УРСР старший лейтенант Олександр Болдін (1915 року народження). Його свідчення знято на відеокамеру. Після операції 5 березня 1950 року тіло Шухевича доставили з Білогірці у Львів. Там воно перебувало до 9 березня. За наказом 9 березня 1950 року тіло зі Львова вирішили везти в напрямку Тернопіль — райцентр Великі Бірки — Скалат — Гримайлів - Скала-Подільська, перетнути річку Збруч і виїхати на її лівий берег. «Потрібно було підшукати конспіративне місце, щоб запобігти увазі сторонніх людей, — пояснював «опер». Переїхавши Збруч, вантажівка з військовослужбовцями повернули ліворуч і виїхали на окраїну молодого ліска, де й вирішили почати кремацію тіла Шухевича. Усю фізичну роботу з розвантажування дров і виносу з машини тіла здійснили військовослужбовці». Тіло поклали на велику купу дров, политих бензином. Оперативники в цей час пильнували, аби «дійство» не побачили сторонні люди. Усе тривало, за словами старенького «опера», години зо дві. Коли вогонь погас і попелище захололо, золу змели на брезент, знесли вниз до Збруча і з мосту кинули в річку. Збруч тоді розлився широко, і з місця кремації виднівся бурхливий потік річки.

Болдін розповів, що вони з Олександром Гнапом розшукали те місце. Мовляв, Гнап дуже наполягав, та ще й територію добре знав. Наприкінці березня 2002 року вони вдвох установили на місці спалення хрест, на якому написали роки народження і смерті Романа Шухевича.

Керівництво СБУ у кінці 2004 р. повідомило цю інформацію одному з відомих українських політиків, який постійно цікавився місцем поховання Шухевича — Василю Червонію. Далі ця інформація поширилася у пресі. У 2005 році в ЗМІ повідомили про встановлення пам'ятного хреста та перше відзначення у Гукові роковин із дня смерті Романа Шухевича. Чимало людей повірили, що документи СБУ підтверджують поховання Шухевича біля села Гуків. Деякі мешканці села

Гуків навіть почали говорити, що знали про спецоперацію МГБ, лише боялися і мовчали.

Зараз ми живемо у вільній незалежній державі за яку так боровся і загинув Роман Шухевич. Тому найменше, що ми можемо зробити це шанувати його та пам'ятати про його самопожертву, тому ми вирішили впорядкувати територію навколо пам'ятника (*фото 18*).

Фото 18

Далі ми вирушили в Скала – Подільський дитячий парк, де мали цікаву екскурсійну прогулянку по парку, який з 29 січня 1960 року (Постанова Ради Міністрів України № 105) має статус «Пам'ятка садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення 18 століття».

Зупинка

Скала-Подільський дитячий парк, (позашкільний навчальний заклад екологічного напрямку, знаходиться на території Скала – Подільського парку «Памятки садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення 18 століття» (фото 19).

Фото 19

Ми дізнались, що даний позашкільний навчальний заклад є центром цікавої і змістовної роботи з учнівською молоддю, і був заснований у 1988 році. Дитячий парк – є організатором еколого-натуралістичної діяльності в селищі. На базі закладу працюють 12 гуртків, навчанням у яких охоплено понад 200 учнів. Перший директор закладу – Дорож Наталія Володимирівна. За її ініціативою в 1989 р. було виділено приміщення в мальовничому куточку селища, стародавньому парку. З 1994 р. колектив очолює високопрофесійний творчий керівник, відмінник освіти України – Стефина Валентина Григорівна. Зараз заклад очолює Вархал Тетяна Миколаївна. Педагогічний колектив плідно співпрацює з обласним еколого-натуралістичним та національним еколого-натуралістичним центрами учнівської молоді. Свідченням цього є участь гуртківців в екологічному симпозіумі у національному еколого-натуралістичному центрі м.Києва та виставка експонатів (Борщівський коровай) на святкуванні 85-річчя юнацького руху в Україні. Педагогічний колектив та вихованці дитячого парку – активні учасники заходів різних рівнів. Серед здобутків дипломи першого та другого ступенів в номінаціях: „Новорічно-різдвяний подарунок”, „Замість ялинки-зимовий букет”, „Зелений паросток майбутнього”, „Історія сіл і міст України”, в номінації „Різдвяний дідух” в 2010 володарі гран-прі обласної виставки-конкурсу „Новорічно-різдвяний

подарунок” в номінації „Дідух, різдвяна атрибутика”. Всі ці експонати та нагороди ми побачили акуратно розміщеними у гурткових кімнатах на найпочесніших місцях.

Скала-Подільський дитячий парк допомагає своїм вихованцям визначити життєвий шлях, обрати професію. Багато молодих людей, колишніх гуртківців закінчили та продовжують навчання на біологічних факультетах ВУЗів, як розповіла нам Валентина Григорівна Стефіна. У закладі успішно працює еколого - ляльковий театр (керівник - Харатін Ірина Олексіївна). Його учасники в доступній формі розкривають проблеми екологічного стану селища, району. Працює й еколого - народознавчий гурток "Дерево роду" (керівник - Стефіна Леся Володимирівна), який націлює вихованців на осмислення екологічних проблем, місце молоді в сучасному світі та закликає до здорового способу життя. Люблять вихованці мандрувати туристичними стежками разом з керівником гуртка "Туризм і краєзнавство" (Огородник Ольгою Орестівною), також гурток "Любителі домашніх тварин". Ми подивились живий куточок, у якому мешкають декоративні птахи, екзотичні рибки, невгамовні хом'ячки та морські свинки. Гордістю закладу є гурток "Диво-писанка" (керівник - Харатін Ірина Олексіївна), роботи вихованців якої неодноразово експонувалися на виставках, організованих Борщівським краєзнавчим музеєм. Юні натуралісти (гурток "Юні друзі природи" - керівник Стефіна Валентина Григорівна) зібрали матеріал про історію Скали-Подільської, описали видовий склад зелених насаджень. Також ми мали унікальну екскурсію парковими стежками та надихались свіжим повітрям (*фото 20*).

Фото 20

Ми багато дізнались про цікаві факти та історичні події, набралися позитивної енергії, отримали величезне задоволення, поринувши в атмосферу парку родин Тарло та Голуховських (*фото 21*).

Фото 21

Інколи здавалося, що за нами спостерігає теплий погляд і привітна посмішка самої господині парку - княгині Гелени. Ця чудова подорож у минуле, цікава та загадкова, сподобалась усій групі. Хочеться повертатися сюди знову і знову, особливо до 500-літньої липи (*фото 22*), де сам Михайло Грушевський любляв відпочивати і навіть освідчився у коханні своїй майбутній дружині.

Фото 22

Цей куточок скалецької землі увійшов нам в пам'ять, серця, розум як символ щирих родинних стосунків. Блискуча ерудиція нашого екскурсовода, керівника гуртків Скала-Подільського дитячого парку Стефиної Валентини Григорівни, зачарувала та вражала, особливо зворушили легенди про закоханих (*фото 23*).

Фото 23

Цей парк дійсно перлина нашого Поділля!

Всі були щиро вдячні за надзвичайно цікаву, змістовну, пізнавальну екскурсію директору Скала-Подільського дитячого парку Вархал Тетяні Миколаївні (*фото 24, третя зліва*) та всім працівникам закладу та побажали їй надалі бути відданими своїй благородній справі, оптимізму та творчого злету.

Фото 24

Зупинка 6

Мушкатівська ЗОШ І – ІІ ст. Музей домашньої ікони

Фото 25

З матеріалів Борщівського обласного краєзнавчого музею нам стало відомо, що у селі Мушкатівка чотирикласну школу було засновано ще за часів Австро-Угорської імперії. У 1945 році відкрито семирічну, директором якої призначили Поважного Петра Миколайовича. У 1957 році школа стала восьмирічною.

На порозі школи нас зустріла Кузьмич Марта Ярославівна (*фото 25*), яка з серпня 1989 року працює директором школи та вчителем української мови та літератури. Вона і розповіла, що у Мушкатівській ЗОШ І-ІІ ступенів навчаються 110 учнів, працюють 18 вчителів а колектив намагається створити в школі середовище, яке б сприяло вихованню патріота-українця, який має тверду громадянську позицію, не є байдужим до того, що відбувається навколо. що у школі працює дитяче молодіжне об'єднання «Сокіл», оформлено зал «Молодої Просвіти». На високому рівні проводять у школі уроки християнської стики (вчитель Ярчук О.Г.), а сільський парох о. Анатолій Гаврилевський є учасником багатьох заходів, які проводять у школі, а ще на базі Мушкатівської ЗОШ проводять районний фестиваль гаївок «Благослови, мати, весну закликати» за участю учнів і вчителів шкіл району. Щороку проводять урочисті прийоми в члени «Молодої Просвіти» та «Соколята». У школі працює гурток «Майстриня», де діти вчать робити вироби з бісеру, соломки, м'які іграшки, займаються писанкарством, опановують вишивку, в'язання, макраме. У своїй роботі вчителі Мушкатівської ЗОШ використовують передовий педагогічний досвід, кращі надбання української національної

педагогіки, широко впроваджують інноваційні технології, багато працюють над тим, щоб кожен урок був творчим надбанням вчителя.

Тут ми побували у музеї домашньої ікони, який створений при школі завдяки Марті Ярославівній. Чудова експозиція. Всі були вражені, багатством іконографічного матеріалу. Ніхто не залишився байдужим після відвідин. Ікони усі неповторні, оригінальні та унікальні. У цьому музеї, наче вириваєшся з буднів від щоденних справ та метушні, усе, щоб зануритися у величний і загадковий світ іконопису. Цікаво і те, що ні у кого з нас в цьому музеї не вийшли фото (*фото 26*), хоча зйомки ми вели на різній техніці. Ні з телефонів, ні з планшетів, ні з фотоапаратів.

Фото 26

Ми щиро дякували Кузьмич Марті Ярославівні за таку чудову ініціативу, за те, що вона зібрала і зберегла такі безцінні матеріали (*фото 27*). Даний музей як дорогоцінна скринька духовної історії. Ми були у великому захваті від цього музею, та тієї естетики оформлення та подачі оригіналів, за його неймовірно, неповторну атмосферу.

Фото 27

Втомленою та задоволеною наша дослідницька екскурсійна група повернулась в Борщівську ЗОШ І-ІІІ ст. №3 імені Романа Андріяшика, де навчається більшість наших гуртківців «Юних туристів – краєзнавців».

Зупинка 7

Борщівська ЗОШ І-ІІІ ст. №3 імені Романа Андріяшика

Фото 28

Наша школа заснована в 1944 році, як Борщівська середня школа. Перший випуск учнів відбувся в 1947 році. В 2010 році розпорядженням Кабінету Міністрів України № 1349-р від 11.11.2009 року школі присвоєно ім'я відомого українського письменника, випускника школи – Романа Андріяшика (*фото 28*).

З 1996 року директором школи є Крохмалюк Іван Васильович, вмілий керівник та організатор, вчитель математики.

В даний час в школі у 23 класах навчається 526 учнів, з якими працює 80 вчителів - предметників . Серед них – 15 вчителів-методистів та 25 вчителів, яким присвоєно звання «старший вчитель».

Учні школи є постійними учасниками і призерами районних, обласних, олімпіад з базових дисциплін та переможцями різноманітних спортивних змагань, оглядів-конкурсів художньої самодіяльності.

Команда «Литаври» - неодноразовий переможець фізкультурно-патріотичного фестивалю школярів «Нащадки козацької слави». У 2006 році команда здобула I місце на обласному етапі та посіла 12 місце в республіканському фестивалі на острові Хортиця.

9 квітня 2003 року учнівським парламентом школи було прийнято Малу Конституцію, герб, прапор і гімн навчального закладу.

В березні 2009 року було підписано українсько-польський договір про співпрацю між Борщівською ЗОШ I-III ст. №3 та школою №7 м. Бохня Польської республіки. В грудні 2009 року делегація в складі вчителів та учнів відвідала Польську республіку, а в квітні 2010 року школа приймала польських гостей.

На базі школи працюють відділення Малої Академії наук з таких предметів: історії, правознавства, біології, географії, основ інформатики, англійської мови та математики, української мови, журналістики.

Гордістю школи є її учні та випускники. У школі навчався з 1948 по 1951 рр. відомий український письменник Роман Андріяшик.

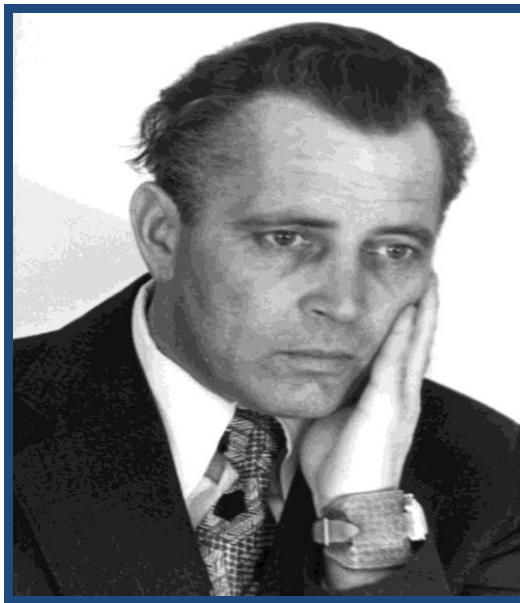

Фото 29. *Випускник школи Роман Андріяшик*

Відомими випускниками школи є: Скорохід Володимир Йосипович, доктор ветеринарних наук. Руцицький Ярема Ярославович, Зелінський Юрій Григорович – доктори фізико-математичних наук. Галайчук Ігор Йосипович – доктор медичних наук, професор. У 2009 році випускник школи Олександр Крохмалюк, майстер спорту міжнародного класу, у складі збірної України по футболу став чемпіоном світової студентської універсиади.

Випускники школи навчаються в Києво-Могилянській академії, академії УМВСУ та СБУ, Харківській юридичній академії та інших навчальних закладах України.

Є і трагічні сторінки в історії нашого освітнього закладу. Про ці події свідчить меморіальна дошка учням колишньої гімназії, які були ув'язнені і без правосуддя закатовані НКВД Чортківській і Уманській в'язницях на стіні школи (*фото 30*).

Фото 30. *Меморіальна дошка*

Список використаної та рекомендованої літератури

1. Борщів 555 міні – альбом дизайн та друк КП «Борщівський бізнес – центр»
2. Варакута О.М. Шкільний курс географії та методики викладання: Навчальний посібник – Тернопіль: Тайп, 2005. -152 с.
3. Галайчук О.М. «Історія міста Борщева»: - Чернівці, 2011. – 56 с.
4. Дуда Ігор «Борщів»: Путівник. – Т., 1989.
5. Літопис Борщівщини: Науково – краєзнавчий збірник. – «Борщів», 1992 – 2001. – Вип. 1 – 10.
6. Матеріали Борщівського краєзнавчого музею.
7. Сайт міста Борщів: bor.te.ua/.
8. Освітні заклади Борщівщини: «Новий колір» - Тернопіль, 2011. – 111 с.
9. Сайт Скали-Подільської: skala-podilska.at.ua/
10. Сайт Борщівського обласного краєзнавчого музею
109.te.ua/.../Краєзнавчий_музей_Шевченка_2.
11. Село Гуштин - сайт громади - 1ua.com.ua/c148974
- 12 Село Мушкатівка - сайт громади - 1ua.com.ua/c29465